

5. 1. 2007

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Jak jsme se dožili lepších časů

6. ledna vyšla charta 77: očima vězně, očima cizince

Zdroj: Hospodářské noviny
Datum: 05.01.2007
Název: Jak jsme se dožili lepších časů
Str.: 09
Autor: Svatopluk Karásek
Rubrika: Názory plus
Oblast: Tisk celostátní
Zpracováno: 05.01.2007 04:43:36
Identifikace: HN20070105000046

Text:

6. ledna vyšla charta 77: očima **vězně**, očima cizince

Svatopluk Karásek

V roce 1978 se po celé zemi mohutně slavilo třicáté výročí vítězného února. Satirik Charlie Soukup tehdy k oslavám přispěl svou písní, která končila "...a k třicátému výročí // radši si prsty zmrzačím". V osmdesátém roce mu estébáci z pomsty za jeho písně prsty skutečně mrzčili. A ani se člověk nenaděje - a už je tu další třicáté výročí.

K třicátému výročí Charty 77 nemám potřebu si něco mrzačit, nejsem naplněn hořkostí z polistopadového vývoje, naopak rád si zavzpomínám a jsem vděčný, že jsem se dožil svobody víry, tvorby, politiky a všech ostatních svobod. Užívám si to, že žijeme v naší kotlině v nelepších dobách, alespoň za posledních sedm set let.

Řekl mi to Motejl

Pro nás, kteří jsme se sešli před Chartou 77 v českém undergroundu, nebyl první dokument a vznik charty něčím převratným. Od února 1976 jsme byli ve **vězení** v procesu s Plasty. Od mého tehdejšího **obhájce** JUDr. Otakara Motejla jsem se dozvěděl, že naše vláda ratifikovala dva významné mezinárodní pakty OSN o **lidských právech**, které právě v dubnu 1976 vstoupily v platnost a vyšly ve **Sbírce zákonů**.

Přijaté závazky ostře kontrastovaly s normalizační praxí i s tím, že jsme seděli za muziku, písně a texty básní. Na rozpor mezi vládou proklamovanými právy a perzekucí řízenou Státní bezpečností začali poukazovat lidé, kteří **Sbírku zákonů** četli a přitom sledovali, co se s námi děje. Jejich důležité rozhodnutí bylo: My budeme na tento rozpor poukazovat veřejně a stále. Ota Motejl mě ve vazbě informoval o zájmu, který náš proces vzbuzuje v zahraničí i u nás. O dříve nebývalé vlně solidarity jsme se mohli sami přesvědčit při našich **soudních** stáních, když nás k líčení přiváděli chodbami naplněnými známými i neznámými přáteli.

Byl jsem tam. A usnul...

Koncem listopadu 1976 skončil můj **trest** a postupně jsem se seznamoval s lidmi, kteří se nás zastali a byli odhodláni i do budoucna bránit ty, kteří se pro své názory, přesvědčení či tvorbu dostanou pod kola násilnického režimu.

V prosinci 1976 se připravoval základní dokument charty. Podle mých vědomostí byli hlavními strůjci Jiří Hájek, Jan Patočka, Jiří Němec a Václav Havel, ale na dokumentu pracovaly různé okruhy přátel - tajně, aby Státní bezpečnost vše nezhatila.

Já jsem v tu dobu myl okna a výlohy. Zúčastnil jsem se několika vrcholně konspiračních jednání, na kterých se prohlášení připravovalo, ale protože jsem byl promrzlý z práce, tak jsem tvrdě usnul a rušil jsem hlasitým chrápáním.

Koncem prosince byl dokument dopsán a my jsme ho spolu s mou ženou Stáňou podepsali s naprostou samozřejmostí. Vždyť jsme na vlastní kůži zažili bezmoc stíhaných i sílu těch, kteří jsou na svobodě a člověka neodepíší, nezapomenou na něj a bijou se za něj i k vlastní škodě.

Dne 6. ledna dokument vyšel. Nevzbudil by žádnou pozornost a byl by upadl v zapomnění, kdyby se kolem něj nestrhl takový humbuk.

Všechny sdělovací prostředky se předháněly ve výpadech proti chartistům. Všichni museli podepisovat rezoluce proti záškodníkům a samozvancům - dělníci, úředníci, umělci, číšníci, nikdo nesměl zůstat stranou. Za všechny instituce budu konkrétně jmenovat Divadlo Spejbla a Hurvínka, které též napsalo, že chartisté již nemají na jejich představení přístup. My, kteří jsme podepsali chartu v prvním sledu, jsme ještě nevěděli, jaká bude reakce. Kdo se však připojil v únoru, březnu a dále, ten už věděl, do čeho jde - to byli frajeři. Pamatuji si například, že v únoru 77, v době nejostřejší mediální propagandy proti nám, přijel k nám do košířského domečku kamarád a přivezl šest nových podpisů přátel z Nového Města pod Smrkem; za týden přijeli kluci z Karlových Varů a ptali se, kde se to dá podepsat. Přes masivní pronásledování počet chartistek a chartistů stále rostl a za rok bylo z původních 220 přes tisíc signatářů.

Život, který stál za to

Pro mě osobně byly začátky Charty 77 velmi intenzivním životním obdobím. Ludvík Vaculík v Českém snáři popisuje, jak chodil sám po ztichlém městě a roznášel samizdatové knížky ze své edice Petlice. Na mě z jeho popisu dýchl osamocenenost. Já jsem to období zažíval úplně jinak.

Bylo to stále setkávání s novými a novými lidmi, kteří se rozhodli dále se neskrývat se svým odporem k násilnickému režimu. Žili jsme ve společenství, jeden věděl o druhém, pomáhali jsme si, jezdili k **soudům**, hráli a zpívali vlastní písně, konaly se výstavy těch, co nesměli vystavovat na veřejnosti, domácí divadelní představení, domácí přednášky, domácí koncerty a čtení, poznávali jsme stále nové okruhy i jinak smýšlejících lidí, kteří se rozhodli už nemlčet.

Bylo to pro mě důležité období, ve kterém se žilo naplno. Já za sebe nemohu říci: Kde jsou ty časy, kdy to stálo za pendrek. Naopak: Stálo to za to.

Autor je evangelický kazatel a signatář Charty 77. Po roce 1989 byl poslancem a zmocněncem vlády pro **lidská práva**

<<<Konec>>>

